

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલિકેશન નં. ૭૭૦૪/૨૦૧૮

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એસ.જી. શાહ

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટર્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?	હા
૨	રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	હા
૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?	ના

રિલાયન્સ જનરલ ઇન્સ્યોરન્સ કંપની લિમિટેડ

વિરુદ્ધ

રિયાજભાઈ સિરાજભાઈ વોરા

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ માટે શ્રી વિભૂતિ નાણાવટી(૫૧૩)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧,૩ માટે નોટિસ પરત મળેલ નથી(૩)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૨ માટે નોટિસ બજાવાયેલ છે(૪)

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એસ.જી. શાહ

તારીખ : ૦૬/૦૮/૨૦૧૮

મૌખિક ચુકાદો

૧. અરજદાર તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી નાણાવટીને સાંભળવામાં આવ્યા. યોગ્ય રીતે બજવણી થઈ હોવા છતાં સામાવાળા તરફથી કોઈ ઉપસ્થિત થયું નથી.

તેથી, જોકે આ બાબત તેમની ગેરહાજરીમાં ચલાવવાની જરૂર હતી, તેમ છતાં તારીખ ૧૬.૭.૨૦૧૮ ના રોજ, આ કોર્ટે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું : -

“સામાવાળાઓને નોટિસ બજાવાઈ હોવા છતાં, કોઈએ ઉપસ્થિતિ નોંધાવી નથી. તેથી, બાબત સુનાવણી માટે તૈયાર છે અને સામાવાળા(ઓ)ની ગેરહાજરીમાં, રેકૉર્ડ પરની હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં લેતાં, જે વાદગ્રસ્ત હુકમ દ્વારા ટ્રિબ્યુનલે અરજદારને તેના દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલ વળતરની રકમ અન્ય અપકૃત્યકાર પાસેથી વસૂલવાની મંજૂરી આપવાનો ઇનકાર કર્યો છે તે વાદગ્રસ્ત હુકમ રદ અને બાજુ પર રાખીને સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશન મંજૂર કરવાની જરૂર છે. તેમ છતાં, સામાવાળા વિરુદ્ધ એકતરફી હુકમ પસાર કરતા પહેલાં, ન્યાયના હિતમાં, સામાવાળા(ઓ)ની ગેરહાજરીમાં કોર્ટ કાયદા અનુસાર આગળની કાર્યવાહી કરશે તેવી સ્પષ્ટતા સાથે તારીખ ૬.૮.૨૦૧૮ ના રોજ લિસ્ટ કરો.”

૨. જોકે, આવા હુકમ પછી પણ જ્યારે કોઈ ઉપસ્થિત થયું નથી, ત્યારે એવું માનવાને કારણ છે કે જ્યાં સુધી આ પિટિશનમાંની વિગતો અને અરજોનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી સામાવાળાઓને કંઈ કહેવાનું રહેતું નથી.

૩. તેમ છતાં, આ પિટિશન આ રીતે સામાવાળા(ઓ)ની ગેરહાજરીમાં મંજૂર કરવામાં આવતી હોવાથી, આ હુકમને લંબાણપૂર્વક બનાવવાના ભોગે પણ, હવે

પછી આવા મુદ્દા પર કોઈ વધુ મુકદ્દમાબાજી ટાળવા સારુ ચાલો આપણે આ હુકમમાં તે સ્પષ્ટ કરીએ.

૪. એ નિર્ધિવાદ હકીકત છે કે હાલના સામાવાળા નં. ૩ એ વડોદરાના મોટર એક્સિડન્ટ કલેઈમ્સ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ મોટર એક્સિડન્ટ કલેઈમ્સ પિટિશન નં. ૬૨૮/૨૦૧૪ માં મૂળ દાવાદાર છે, જેમાં તેમણે પોતાની ઈજાઓ માટે, બે વાહનો વચ્ચેના વાહન અકસ્માત અને બેદરકારીભર્યા તથા ગફલતભર્યા ડ્રાઈવિંગના કારણે વળતર તરીકે રૂ. ૭,૦૦,૦૦૦/- નો દાવો કર્યો છે. સદર પિટિશનમાં ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા તારીખ ૧૪.૨.૨૦૧૭ ના એવોર્ડમાં જણાવ્યા મુજબ, તારીખ ૭.૧.૨૦૧૪ ના રોજ જ્યારે મૂળ દાવાદાર રિક્ષા નં. જીજે-૧૨એક્સ-૬૫૧૦ માં સોજિત્રાથી આણંદ તરફ જઈ રહ્યા હતા, ત્યારે તે રિક્ષા હાલના સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા ચલાવવામાં આવી રહી હતી અને સામાવાળા નં. ૨ ની માલિકીની હતી, જેઓ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ મૂળ સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ છે. જ્યારે સદર રિક્ષા રોડની ડાબી બાજુએ જઈ રહી હતી, ત્યારે આક્ષેપ મુજબ વધુ પડતી ઝડપે ચલાવવામાં આવી રહેલી અન્ય એક રિક્ષા નં. જીજે-૬-વાયવાય-૩૭૮ સામેની દિશામાંથી આવી હતી અને જે રિક્ષામાં દાવાદાર મુસાફર તરીકે મુસાફરી કરી રહ્યા હતા તે રિક્ષા સાથે સામસામે અથડાઈ હતી. દાવાદાર દ્વારા એવો પણ આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે કે સદર બીજી રિક્ષાનો ડ્રાઈવર પૂરઝડપે ચલાવી રહ્યો હતો અને તેથી, દાવાદારે તેના માલિક અને વીમા કંપનીને અનુક્રમે સામાવાળા નં. ૫ અને ૬ તરીકે જોડ્યા છે.

૫. જેથી, દાવાદાર જ્યારે રિક્ષાઓ પૈકીની એક રિક્ષામાં મુસાફર હોય, ત્યારે આ બનાવ એ બનાવના સ્થળે એકબીજા સાથે સામસામે અથડાયેલી ૨ રિક્ષાઓના ડ્રાઇવરો વચ્ચેની સંયુક્ત બેદરકારીનો કેસ છે અને તેથી, બે અપકૃત્યકારો વચ્ચેના વિવિધ સ્તરની પરસ્પરની બેદરકારીને ધ્યાને લીધા વિના, દાવાદાર વાહનો પૈકીના એક વાહનના તૃતીય પક્ષકાર હોવાથી, તેઓ ચોક્કસપણે બંનેમાંથી કોઈપણ અપકૃત્યકાર પાસેથી સંપૂર્ણ વળતર મેળવવા માટે હકદાર છે.

૬. તારીખ ૧૪.૨.૨૦૧૭ ના ચુકાદા અને એવોર્ડ દ્વારા રૂ. ૧,૮૨,૩૦૦/- ની રકમ મંજૂર કરતી વખતે, ટ્રિબ્યુનલે સામસામેની દલીલો ધ્યાનમાં લીધી હતી અને એવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચી હતી કે સામાવાળા નં. ૧ એટલે કે હાલના સામાવાળા નં. ૧ અર્થાત્ રિક્ષા નં. જીજે-૧૨એક્સ-૬૫૧૦ ના ડ્રાઇવર અકસ્માત સર્જવામાં ૬૫% સુધી બેદરકાર હતા જ્યારે રિક્ષા નં. જીજે-૬-વાયવાય-૩૭૮ ના ડ્રાઇવર ૩૫% સુધી બેદરકાર ઠર્યા હતા. તેમ છતાં, એવોર્ડના પેરા ૧૬ માં ઉપર મુજબ પરસ્પરની જવાબદારી નક્કી કર્યા પછી પણ, ટ્રિબ્યુનલે સ્પષ્ટ કર્યું હતું કે દાવાદાર પોતે અપકૃત્યકાર ન હતા અને તેઓ સદર રિક્ષામાં મુસાફર હતા, તેથી તેમના માટે બેદરકારીનો પ્રશ્ન એ અપકૃત્યકારોની સંયુક્ત બેદરકારી બનશે અને તેઓ તમામ સામાવાળાઓ પાસેથી સંયુક્ત અને વિભક્ત રીતે વળતર વસૂલવા માટે હકદાર રહેશે.

૭. જેથી, જ્યાં સુધી રિક્ષા નં. જીજે-૬-વાયવાય-૩૭૮ ની વીમા કંપની તરીકે હાલના અરજદારનો સંબંધ છે, તેઓ પોતાની જવાબદારી તરીકે ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા

મંજૂર કરવામાં આવે તેવા વળતરની ૩૫% રકમ ચૂકવવા જવાબદાર છે અને ૬૫% વળતરની રકમ રિક્ષા નં. જીજે-૧૨એક્સ-૬૫૧૦ ના ડ્રાઇવર અને માલિક તરીકે સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ દ્વારા ચૂકવવાની થાય છે અને સદર રિક્ષા ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ સામાવાળા નં. ૩ (એટલે કે ઇફ્કો ટોકિયો જનરલ ઇન્સ્યોરન્સ કંપની) પાસે વીમાકૃત હોવાથી, પોલિસીની શરતોના ભંગના અભાવે, સદર વીમા કંપનીએ સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ નું નુકસાન ભરપાઈ કરવું પડે.

૮. જોકે, વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને એવોર્ડ સ્પષ્ટ કરે છે કે સામાવાળા નં. ૧ યોગ્ય અને માન્ય ડ્રાઇવિંગ લાયસન્સ ધરાવતા ન હોવાથી, સામાવાળા નં. ૨ નું નુકસાન ભરપાઈ કરવા માટે સામાવાળા નં. ૩ ને જવાબદાર ઠેરવી શકાય નહીં અને તેથી, ટ્રિબ્યુનલે એ ધ્યાને લઈને સામાવાળા નં. ૩ ને જવાબદારીમાંથી મુક્ત કર્યા હતા કે રિક્ષા કોન્ટ્રાક્ટ કેરેજ હતી અને દાવાદાર ડ્રાઇવિંગ સીટમાં ડ્રાઇવરની બાજુમાં બેઠા હતા જે પોલિસીના નિયમો અને શરતોનો સ્પષ્ટ ભંગ છે. વીમા કંપનીને જવાબદારીમાંથી મુક્ત કરવા માટે, ટ્રિબ્યુનલે એ બાબત ધ્યાને લીધી હતી કે વીમા કંપની માત્ર એવા કિસ્સામાં જ વળતર ચૂકવવા જવાબદાર રહેશે જ્યાં આવા કોન્ટ્રાક્ટ કેરેજ અથવા સ્ટેજ કેરેજમાં એમ.વી. એક્ટની જોગવાઈઓ મુજબ જારી કરાયેલ પરમિટ અનુસાર મુસાફરોને લઈ જવામાં આવ્યા હોય.

૯. ઉપરોક્ત તમામ હકીકતલક્ષી વિગતો માત્ર હકીકતોને સમજવા માટે જ જણાવવામાં આવી છે કારણ કે આખરે હાલના અરજદાર સહિતના તમામ સામાવાળાઓ તારીખ ૧૪.૨.૨૦૧૭ ના આવા ચુકાદા અને એવોર્ડથી બંધાયેલા

છે જ્યારે તેમના પૈકી કોઈએ પણ કોઈપણ પિટિશનમાં આવા એવોર્ડને પડકાર્યો નથી. તેથી, હાલમાં, ૨ અપકૃત્યકારો વચ્ચે બેદરકારીની જવાબદારી અંગે કે રિક્ષા નં. ૭જે-૧૨એક્સ-૬૫૧૦ કે જેના ડ્રાઈવરને ૬૫% બેદરકાર ઠેરવવામાં આવ્યા હતા તેની વીમા કંપની તરીકે મૂળ સામાવાળા નં. ૩ – ઇફ્કો ટોકિયો જનરલ ઇન્સ્યોરન્સ કંપનીની જવાબદારી અંગે કોઈ પ્રશ્ન નથી.

૧૦. જોકે, એવોર્ડમાં આપવામાં આવેલ ચોક્કસ નિર્દેશને ધ્યાનમાં લેતાં કે સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ તથા ૪ થી ૬ ની જવાબદારી સંયુક્ત અને વિભક્ત છે અને તેથી દાવાદાર તેમના પૈકી કોઈપણ પાસેથી સંપૂર્ણ વળતર વસૂલવા હકદાર છે, એ નિશ્ચિત અને સ્પષ્ટ છે, જેમ કે અરજદાર દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું છે કે વીમા કંપની તરીકે અરજદાર પાસે ૮% વ્યાજ સહિત રૂ. ૧,૮૨,૩૦૦/- ની સંપૂર્ણ એવોર્ડની રકમ જમા કરાવવા સિવાય અન્ય કોઈ વિકલ્પ ન હતો. જેથી, દાવાદાર તરીકે ઇજાગ્રસ્ત ભોગ બનનાર વ્યક્તિને હાલના અરજદાર પાસેથી સંપૂર્ણ વળતર મળી ગયું છે અને તેથી, ચોક્કસપણે હવે તેમને ચિંતા કરવાનું કે આ પિટિશનનો વિરોધ કરવાનું કંઈ રહેતું નથી.

૧૧. તેમ છતાં, એ બાબતની અવગણના કરી શકાય નહીં કે જ્યારે ટ્રિબ્યુનલે ૨ સંયુક્ત અપકૃત્યકારો વચ્ચે તેમની વચ્ચે ૬૫%:૩૫% ના દરે પરસ્પરની જવાબદારી નક્કી કરી હોય, ત્યારે એ સ્પષ્ટ અને નિશ્ચિત છે કે અપકૃત્યકારો અથવા વીમા કંપની પૈકી કોઈ એકે વળતરની ૧૦૦% રકમ ચૂકવી દીધી હોય તો

તેઓ ચોક્કસપણે અન્ય અપકૃત્યકાર પાસેથી પોતાની જવાબદારીથી વધારાની વળતરની તફાવતની રકમ વસૂલવા માટે હકદાર બનશે.

૧૨. તેથી, હાલના અરજદારે ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ મોટર એક્સિડન્ટ ક્લેઇમ્સ પિટિશન નં. ૬૨૮/૨૦૧૪ માં એક્ઝિક્યુશન પિટિશન નં. ૧૭૧/૨૦૧૭ માં મિસ. સિવિલ અપ્લિકેશન નં. ૨૩૨/૨૦૧૮ દાખલ કરી હતી, જે એવોર્ડની ૬૫% રકમ પેટે તેમણે ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ જમા કરાવેલી વ્યાજ સહિત રૂ. ૧,૫૯,૫૬૬/- ની રકમ વસૂલવા માટે હતી, જે અન્યથા અહીંના સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ તરીકે મૂળ સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ દ્વારા ચૂકવવાપાત્ર છે. આવી અપ્લિકેશન તમામ સંબંધિત માહિતીનું વર્ણન કરે છે જેની ચર્ચા ઉપર થઈ ચૂકી છે. તેથી, જ્યારે હાલના અરજદાર; વાહનો પૈકીના એક વાહનના વીમાકર્તા તરીકે જેમણે વળતરની રકમની પોતાની ૩૫% જવાબદારી ઉપરાંત એવોર્ડ મુજબ વળતર ચૂકવવા સંયુક્ત અને વિભક્ત રીતે જવાબદાર હોવાના કારણે બાકીની ૬૫% રકમ વ્યાજ સહિત ચૂકવી દીધી છે; તેમણે ટ્રિબ્યુનલને એવી અરજ કરી હતી કે તેઓ અહીંના સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ તરીકે સંબંધિત સંયુક્ત અપકૃત્યકાર પાસેથી વ્યાજ સહિત એવોર્ડની આવી ૬૫% રકમ વસૂલવા હકદાર હોવાથી, રિક્ષા નં. જીજે-૧૨એક્સ-૬૫૧૦ ના ડ્રાઇવર અને માલિકને રૂ. ૧,૫૯,૫૬૬/- ની રકમની જામીનગીરી પૂરી પાડવાનો નિર્દેશ આપીને અને તેમને આવી રકમ વ્યાજ સહિત ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપીને તથા તેમાં કસૂર થયેથી તેમની જંગમ અને સ્થાવર મિલકતની જમી અને વેચાણ દ્વારા રકમ વસૂલ કરી શકાય, ત્યારે તારીખ

૧૫.૨.૨૦૧૮ ના વાદગ્રસ્ત હુકમ દ્વારા, કમનસીબે ટ્રિબ્યુનલે આવી અપિલકેશન ફગાવી દીધી છે.

૧૩. આવી અપિલકેશન અને વાદગ્રસ્ત હુકમનું અવલોકન કરતાં એ સ્પષ્ટ થાય છે કે કમનસીબે, ટ્રિબ્યુનલ ગેરમાર્ગે દોરાઈ છે, જોકે ટ્રિબ્યુનલે હાલના અરજદાર દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલા ૨૦૧૬ એસીજે ૧૪૪૧ માં રિપોર્ટ થયેલ ખેન્યેઈ વિ. ન્યુ ઇન્ડિયા એશ્યોરન્સ કંપની લિમિટેડ અને ૨૦૧૪ એસીજે ૭૦૪ માં રિપોર્ટ થયેલ પવન કુમાર અને અન્ય વિ. હરિકિશન દાસ મોહન લાલ અને અન્ય ના કેસમાંના ચુકાદાનો સંદર્ભ આપ્યો છે. કમનસીબે, ટ્રિબ્યુનલે એવી નોંધ કરી છે કે તેણે રિલાયન્સ જનરલ ઇન્સ્યોરન્સ કંપની એટલે કે હાલના અરજદારને ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ જમા કરાવેલી તેની જવાબદારી કરતાં વધુ રકમ સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ પાસેથી વસૂલવાની મંજૂરી આપી નથી. ટ્રિબ્યુનલે આગળ વધીને એવું પણ જણાવ્યું છે કે અન્યથા પણ ખેન્યેઈ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા ઠરાવવામાં આવેલા કાયદા મુજબ, સંયુક્ત બેદરકારીના કિસ્સામાં, વળતરની રકમ કોની પાસેથી વસૂલવી તે અરજદારની પસંદગી રહેશે. તેઓ એવોર્ડના અમલ માટે અપકૃત્યકારો પૈકી કોઈપણ એકની અથવા તે તમામની પસંદગી કરી શકે છે.

૧૪. કમનસીબે, ટ્રિબ્યુનલ ઉપર સંદર્ભિત ચુકાદો યોગ્ય રીતે વાંચવામાં નિષ્ફળ રહી છે અને એવું અવલોકન કરીને ગેરમાર્ગે દોરાઈ છે કે તેણે અરજદારને આવી

રકમ વસૂલવાની પરવાનગી આપી ન હોવાથી, આવી અપ્લિકેશન મંજૂર કરી શકાય નહીં.

૧૫. અન્યથા પણ, એ સ્થપાયેલી કાનૂની સ્થિતિ છે કે સંયુક્ત બેદરકારીના કિસ્સામાં ભલે તમામ અપકૃત્યકારો ઇજાગ્રસ્ત ભોગ બનનાર વ્યક્તિને સંપૂર્ણ વળતર ચૂકવવા માટે સંયુક્ત અને વિભક્ત રીતે જવાબદાર હોય, તેમ છતાં એ સ્પષ્ટ થાય છે કે જ્યારે સક્ષમ સત્તાધિકારી, હાલના કેસમાં, મોટર એક્સિડન્ટ ક્લેઇમ્સ ટ્રિબ્યુનલે આવા અપકૃત્યકારો અંગે પરસ્પરની જવાબદારી નક્કી કરી હોય; ત્યારે પરસ્પરની જવાબદારી નક્કી કરવાથી આવા અપકૃત્યકારને આપોઆપ એ ટકાવારીની રકમ વસૂલવાનો અધિકાર અને કારણ પ્રાપ્ત થાય છે કે જેના માટે તેઓ જવાબદાર નથી જો તેમણે દાવાદારને વળતરનો સંપૂર્ણ સેટ ચૂકવવો પડ્યો હોય. આવા અધિકાર માટે, વાદગ્રસ્ત હુકમમાં ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા અવલોકન કરવામાં આવ્યા મુજબ ટ્રિબ્યુનલની પરવાનગી જરૂરી નથી.

૧૬. કોઈપણ સંજોગોમાં, આવો મુદ્દો નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટની ૩ ન્યાયાધીશોની પૂર્ણ બેંચ દ્વારા **ખેન્ટેઈ (ઉપર મુજબ)** ના કેસમાં સુસ્થાપિત થયેલ છે જેમાં **પવન કુમાર (ઉપર મુજબ)** ના કેસ સહિતના ૨૩ જેટલા કેસોનો સંદર્ભ આપ્યા પછી એસસીસી ના પેરા ૨૨ માં અને એ.આઈ.આર. ના પેરા ૧૮ માં પુષ્ટિ કરવામાં આવી છે, જે નીચે મુજબ વંચાય છે :-

“૨૨. ઉપરોક્ત ચર્ચા પરથી જે ફલિત થાય છે તે નીચે મુજબ છે :

૨૨.૧ સંયુક્ત બેદરકારીના કિસ્સામાં, વાદી/દાવાદાર બંને અથવા સંયુક્ત અપકૃત્યકારો પૈકી કોઈપણ એક સામે દાવો માંડવા અને સંપૂર્ણ વળતર વસૂલવા હકદાર છે કારણ કે સંયુક્ત અપકૃત્યકારોની જવાબદારી સંયુક્ત અને વિભક્ત છે.

૨૨.૨ સંયુક્ત બેદરકારીના કિસ્સામાં, વાદી/દાવાદારના સંબંધમાં બે અપકૃત્યકારો વચ્ચે વળતરની વહેંચણી કરવાની પરવાનગી નથી. તેઓ પોતાની પસંદગી મુજબ તેમના પૈકી કોઈપણ પાસેથી સંપૂર્ણ નુકસાની વસૂલ કરી શકે છે.

૨૨.૩ જો તમામ સંયુક્ત અપકૃત્યકારોને પક્ષકાર બનાવવામાં આવ્યા હોય અને પુરાવો પૂરતો હોય, તો દ્વાર્ધવરોની સંયુક્ત બેદરકારીનું પરસ્પરનું પ્રમાણ નક્કી કરવાનું કોર્ટ/ટ્રિબ્યુનલ માટે ખુલ્લું છે. જોકે, સંયુક્ત અપકૃત્યકારો વચ્ચે બેદરકારીના પ્રમાણનું નિર્ધારણ માત્ર તેમની પરસ્પરની જવાબદારીના હેતુ માટે જ છે જેથી વાદી/દાવાદારને સંપૂર્ણ ચુકવણી કર્યા પછી, અન્ય પક્ષકારની જવાબદારી સંતોષાઈ હોય તે હદ સુધી તે અન્ય પક્ષકાર પાસેથી તે રકમ વસૂલ કરી શકે. જો તે બંનેને પક્ષકાર બનાવવામાં આવ્યા હોય અને કોર્ટ/ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા તેમની બેદરકારીની વહેંચણી/પ્રમાણ નક્કી કરવામાં આવ્યું હોય, તો મુખ્ય કેસમાં એક સંયુક્ત અપકૃત્યકાર એકિઝક્યુશનની કાર્યવાહીમાં બીજા પાસેથી તે રકમ વસૂલ કરી શકે છે.

૨૨.૪ અન્ય સંયુક્ત અપકૃત્યકારોને પક્ષકાર બનાવ્યા વિના બે વાહનોના ડ્રાઇવરોની સંયુક્ત બેદરકારીનું પ્રમાણ નક્કી કરવું કોર્ટ/ટ્રિબ્યુનલ માટે યોગ્ય રહેશે નહીં. આવા કિસ્સામાં, પક્ષકાર બનાવાયેલા સંયુક્ત અપકૃત્યકાર જો તેમ ઈચ્છતા હોય તો, હુકમનામું અથવા એવોર્ડ પસાર થયા પછી સ્વતંત્ર કાર્યવાહીમાં અન્ય સંયુક્ત અપકૃત્યકાર સામે દાવો માંડવા સારું તેમને મુક્ત રાખવા જોઈએ.”

૧૭. તેથી, હવે એ સ્પષ્ટ થાય છે કે સંયુક્ત બેદરકારીના આવા કિસ્સામાં દાવાદાર માટે કોઈપણ અપકૃત્યકાર પાસેથી સંપૂર્ણ નુકસાની વસૂલવાનો વિકલ્પ ભલે પરવાનગીપાત્ર હોય, તેમ છતાં જ્યારે કોર્ટ / ટ્રિબ્યુનલે તેમના ડ્રાઇવરોની સંયુક્ત બેદરકારીના પ્રમાણ સાથે પરસ્પરની જવાબદારી નક્કી કરી હોય, ત્યારે સંયુક્ત અપકૃત્યકારો વચ્ચે બેદરકારીના પ્રમાણનું નિર્ધારણ માત્ર તેમની પરસ્પરની જવાબદારીના હેતુ માટે જ હોઈ શકે છે પરંતુ તે એ હેતુ માટે પણ છે કે દાવાદાર / વાદીને સંપૂર્ણ ચુકવણી કર્યા પછી, અન્યની જવાબદારી સંતોષાઈ હોય તે હદ સુધી એક પક્ષકાર બીજા પાસેથી તે રકમ વસૂલ કરી શકે.

૧૮. જેથી, ઉપર પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવેલ પેરા ૨૨.૩ માં, નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટની પૂર્ણ બેંચે સ્પષ્ટ શબ્દોમાં ઠરાવ્યું છે કે જો તે બંનેને પક્ષકાર બનાવવામાં આવ્યા હોય અને કોર્ટ/ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા તેમની બેદરકારીની વહેંચણી/પ્રમાણ નક્કી કરવામાં આવ્યું હોય, તો મુખ્ય કેસમાં એક સંયુક્ત અપકૃત્યકાર એકિઝક્યુશનની કાર્યવાહીમાં બીજા પાસેથી તે રકમ વસૂલ કરી શકે છે.

૧૯. તેથી, અપકૃત્યકારો પૈકી કોઈપણ એક પાસેથી વળતર મેળવવાનો દાવાદારનો અધિકાર એ બંને અપકૃત્યકારોની પરસ્પરની જવાબદારી કરતાં તદ્દન અલગ છે જે ચોક્કસપણે ત્યારે ઉદ્ભવે છે જ્યારે મુખ્ય ચુકાદો અથવા એવોર્ડ બે અપકૃત્યકારો વચ્ચેની પરસ્પરની બેદરકારીની પુષ્ટિ કરતો હોય અને, તેથી, સક્ષમ સત્તાધિકારી બે અપકૃત્યકારો વચ્ચે પરસ્પરની જવાબદારી નક્કી કરે કે તરત જ, જો તેમણે તે જ ચુકાદા દ્વારા ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા નિર્ધારિત પોતાની જવાબદારી કરતાં વધુ રકમ ચૂકવવી પડી હોય તો તે રકમ વસૂલવાનો તે બંનેને અંતર્ગત અધિકાર પ્રાપ્ત થાય છે. આવી રકમ વસૂલવા માટે, કોર્ટ અથવા ટ્રિબ્યુનલની પરવાનગી જરૂરી નથી. જો આવી પરવાનગીની જરૂરિયાત હોય તો વ્યવહારિક રીતે સક્ષમ સત્તાધિકારી માટે તેમની વચ્ચેની પરસ્પરની જવાબદારીની ટકાવારી નક્કી કરવાની પણ કોઈ જરૂર રહેતી નથી પરંતુ તે સરળ રીતે એટલું જ કહી શકે છે કે એક કરતાં વધુ અપકૃત્યકારો હોવાથી અને તેમની બેદરકારી સંયુક્ત હોવાથી, દાવાદાર વિવિધ અપકૃત્યકારો વચ્ચે પરસ્પરની જવાબદારી નક્કી કર્યા વિના તેમના પૈકી કોઈપણ પાસેથી સંપૂર્ણ વળતર વસૂલ કરી શકે છે. જેથી, નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદાઓની હારમાળા પુષ્ટિ કરે છે કે સંયુક્ત અપકૃત્યકારના કેસોમાં જો અપકૃત્યકારો કોર્ટ સમક્ષ ઉપલબ્ધ હોય અને જો તેમની પરસ્પરની જવાબદારી નક્કી કરવા માટે કોર્ટ સમક્ષ પુરાવા ઉપલબ્ધ હોય, તો ટ્રિબ્યુનલે તેમ કરવું જોઈએ. આ બાબત સ્પષ્ટ કરે છે કે ટકાવારીમાં આવી પરસ્પરની જવાબદારી નક્કી કરવાનો મુખ્ય હેતુ અન્ય અપકૃત્યકાર

પાસેથી પોતાની જવાબદારી કરતાં વધુ ચૂકવવાની થતી રકમ વસૂલવાના આવા તમામ અપકૃત્યકારોના અધિકારની પુષ્ટિ કરવાનો છે.

૨૦. ઉપરોક્ત હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાને લેતાં, એ સ્પષ્ટ થાય છે કે પોતાની પરવાનગીના અભાવે, ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ મોટર એક્સિડન્ટ ક્લેઇમ્સ પિટિશન નં. ૬૨૮/૨૦૧૪ માં એક્ઝિક્યુશન પિટિશન નં. ૧૭૧/૨૦૧૭ માં મિસ. સિવિલ અપિલકેશન નં. ૨૩૨/૨૦૧૮ માં હાલના અરજદાર દ્વારા માંગવામાં આવેલી અરજ મુજબ અપકૃત્યકાર એક્ઝિક્યુશન કાર્યવાહીમાં રકમ વસૂલ કરી શકતા નથી તેવું ગણીને ટ્રિબ્યુનલે ખેન્ચેઇ (ઉપર મુજબ) ના ચુકાદાનું ખોટું અર્થઘટન કરીને પોતાને ગેરમાર્ગે દોરી છે.

૨૧. તેથી, વડોદરાના મોટર એક્સિડન્ટ ક્લેઇમ્સ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ મોટર એક્સિડન્ટ ક્લેઇમ્સ પિટિશન નં. ૬૨૮/૨૦૧૪ માં એક્ઝિક્યુશન પિટિશન નં. ૧૭૧/૨૦૧૭ માં મિસ. સિવિલ અપિલકેશન નં. ૨૩૨/૨૦૧૮ ના પેરાગ્રાફ નં. ૬(એ), (બી) અને (સી) મુજબ માંગવામાં આવેલી અરજ અનુસાર અપિલકેશન મંજૂર કરીને વાદગ્રસ્ત હુકમ રદ અને બાજુ પર રાખવામાં આવે છે. જેથી, હવે સંબંધિત એક્ઝિક્યુટિંગ કોર્ટે આવા નિર્દેશોના અમલ માટે જરૂરી પગલાં લેવાના રહેશે.

૨૨. આ અપિલકેશન ઉપરોક્ત શરતો અનુસાર મંજૂર કરવામાં આવે છે અને તદ્દનુસાર તેનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

સહી/-

(એસ.જી. શાહ, ન્યાયમૂર્તિ)

*** કોટેચા

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.